

Dinsdagconferentie 17 mei 2016 'Geloven als Deugd'

Marieke leidt in met psalm 72 in de hertaling van Huub Oosterhuis. Liesbeth Jansen is gevraagd voor deze dinsdagconferentie. Zij begeleidt ons en vertelt: spannend om te doen; naast programmamaker ben ik ook voorganger en ik weet inmiddels van mezelf dat ik best goed ben in teksten schrijven. Maar om zomaar wat te praten en niet na 5 minuten klaar te zijn, is heel wat anders. Daarom besloot ik om jullie vooral aan het werk te zetten. Ik weet niet hoe het met u is, maar als ik denk aan 'geloven als deugd' dan gaan er in mijn hart geen deuren open. Sterker nog, er gaan vooral deuren dicht. Want mijn eerste associatie bij 'geloven' is 'dogma' en mijn eerste gedachte bij 'deugd' is zoiets als 'stoffig, gesloten, burgerlijk, opgesloten, zwaar, log, preuts. Er zijn zoveel woorden uit de christelijke traditie die in de loop der tijd zo'n soort, zware, gesloten betekenis hebben gekregen. Die geen openheid, geen vreugde meer uitstralen. En toch, als je terug gaat naar de oorspronkelijke betekenis, gebeurt er heel iets anders. Zoals *zegenen* (Latijn: benedire) *goed zeggen* betekent ("Niets dan goeds zal er over je gezegd worden") en *gehoorzaamheid* (Latijn: obdire) *goed luisteren*, zo is dat ook bij geloven en deugd. Deugd betekent in het Latijn virtus: kracht. *Geloven* komt van het Latijnse woord *credere* en betekent *je hart geven*. De deugd van geloven wordt dan zoiets als *de kracht van je hart te geven*. Dat is misschien nog steeds geen eenduidig gegeven – gelukkig maar, want zo blijft de openheid bewaard. Geloven in zijn puurste vorm, deze vorm, *de kracht van je hart geven* daar staat de Bijbel vol mee. Verhalen van mensen die, steeds op hun eigen manier, de kracht ontdekken van het geven van je hart. Van leven in overgave aan God en – door God, en voor God – aan elkaar. Twee van die verhalen wil ik graag met jullie delen, het verhaal van Mozes en het verhaal van Jakob. Omdat ze allebei prachtig zijn, maar ook omdat ze illustreren dat die weg naar geloven, die weg naar het vinden van de kracht om je hart te geven, op heel verschillende manieren kan verlopen.

Mozes

Liesbeth leest voor uit de kinderbijbel omdat in die vertalingen een verhaal vaak sneller gaat leven. In dit geval *Het land onder de regenboog* van Nico ter Linden. Korte voorgeschiedenis: de ouders van Mozes wonen in Egypte maar behoren tot volk van Israël, farao bang voor snel groeiend volk: alle pasgeboren jongetjes weg bij hun ouders. Moeder Mozes verstopt hem in mandje in de rivier, gevonden door dochter van de farao, Mozes groeit op in het paleis. Later, als hij een volwassen man is, wordt hij herder. Voorgelezen: Het brandende braambos (p. 178). Mozes wordt geroepen. Mozes voelt zich geroepen. Maar hij aarzelt toch. Wat wil je toch van me, God? Dat kan ik toch helemaal niet? Het moet gebeuren, dat is duidelijk, maar door mij? Vraag liever een ander. Maar God houdt aan, en dan geeft Mozes toe. Hij geeft zich over, hij geeft zijn hart – aan God en aan zijn volk. Hij overwint zichzelf en gaat. Er is een opdracht: ieder zet midden op het A3 een quote uit het verhaal dat hem/ haar het meest is bijgebleven, in zo min mogelijk woorden. Ingevulde vellen op de grond leggen. Dan rondlopen en vragen opschrijven die in je opkomen bij de quotes die er staan. Nabespreking: de vragen geformuleerd bij de quotes, welke spreekt je aan? 'De aarzeling van Mozes' - de vraag - was het angst of gebrek aan geloof?; 'Brandend braambos' - wat is daar gebeurd?; 'niet verbranden' - was dat niet gewoon een zonsongang?; 'geroepen worden' - hoe weet je waartoe je geroepen wordt?; 'ik ben die ik ben' - waarom staat er niet ik ben er?; 'God zag het lijden van zijn volk' - wat is dat, zien?; 'terughoudendheid van Mozes' - waartoe word ik geroepen?; 'Mozes voelt zich aanvankelijk zelf een braambos' - maakt Jahweh zich gelijk aan Mozes?; 'geen sterveling kent de naam' - hoe komt het, dat niemand die naam kent?; 'hij ging op weg, liep anders en was anders' - verandert God mensen?

Jakob

Uit *Om te beginnen*, de kinderbijbel waaruit ik ook mijn zoontje voorlees. Omdat het in alle eenvoud zo prachtig geschreven is. Korte voorgeschiedenis: Jakob en Esau, tweelingen, Jakob bedriegt zijn broer en krijgt de zegen: het beloofde land is voor hem. Vlucht, werken bij Laban, de bedrieger bedrogen (Jakob trouwt eerst Lea, dan Rachel). Wat we bij Jakob zien is dat hij, zodra God hem roept, direct op weg gaat. 'Hij rent naar zijn tent' staat er. Hij zadelt zijn kamelen, verzamelt zijn vrouwen en kinderen, drijft de dieren bijeen en vertrekt. Maar hoe langer het verhaal duurt, hoe verder Jakob op weg is, hoe meer hij begint te twijfelen. Hij wordt bang. Esau... zou hij nog boos zijn? Hij stuurt cadeaus vooruit, maar hij blijft gaan. Hij keert niet om, hij zegt niet 'laten we dan maar hier blijven' – hij gaat. Hij heeft zijn hart gegeven en blijft daarbij. Jakob en Esau – bibliodrama - wie wil Esau/ Jakob zijn? In tweetallen in het Land van Laban – Grens – Beloofde land – God (is overal). Wie ben je? Dan in tweetallen verder praten. Korte nabespreking.